

Б

62. фестивал професионалних
позоришта Војводине

ИЛТЕН

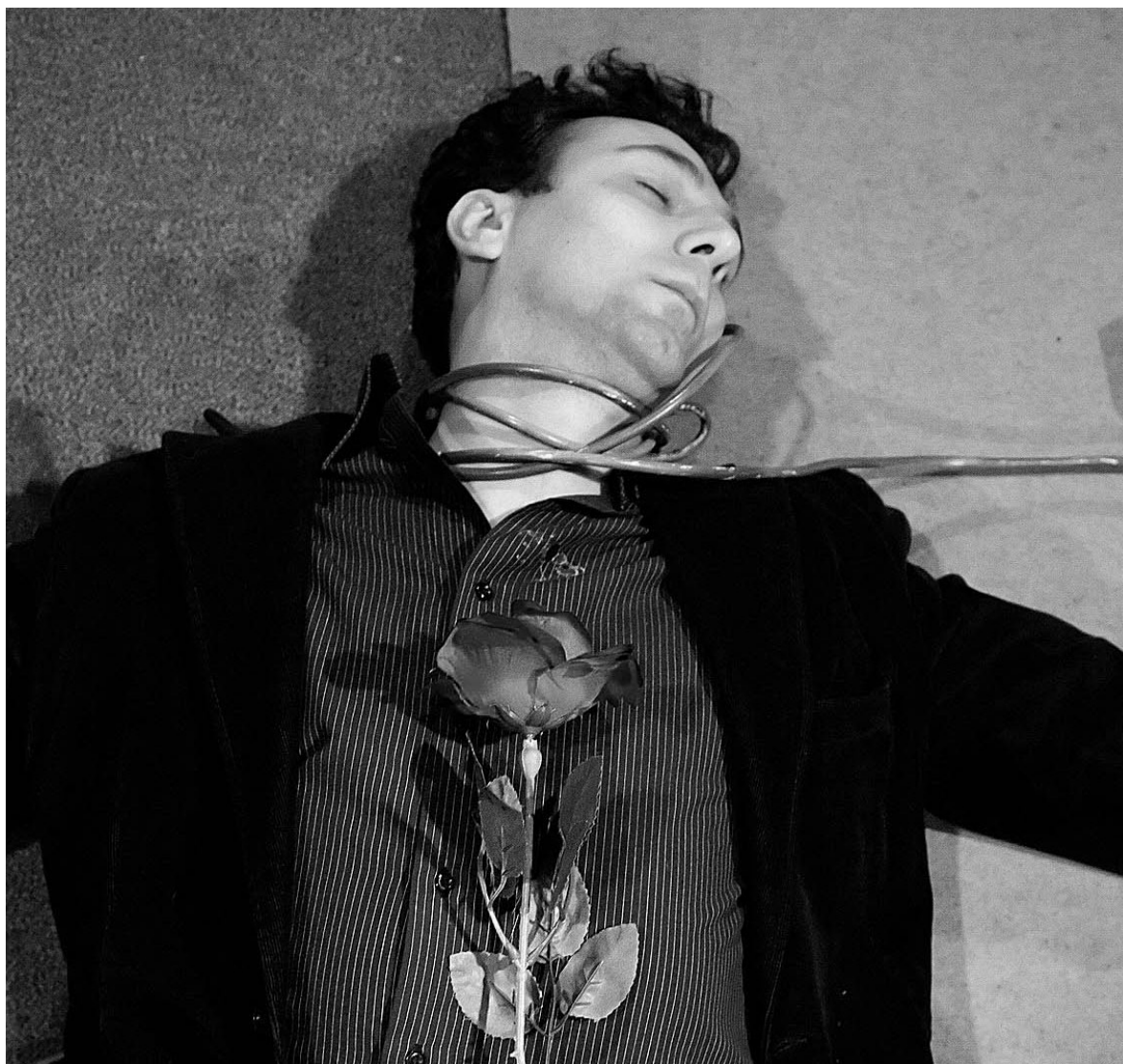
БРОЈ 5 ■ Кикинда, 20. април 2012. године

РЕЧ СЕЛЕКТОРКЕ

Процес Боре Драшковића је представа изузетно напете, суптилно мучне и скучене атмосфере која говори о човековом (симболичком) изгону из раја, кривици, насиљу, одговорности, али и могућностима изградње бољег света. Сценски језик је узнемирујуће бруталан, бројне су сцене физичког мучења, као и експлицитни прикази сексуализованих тела – то све узбудљиво изражава немоћ и очај живљења у савременом свету. Гледаоци су подељени у две групе, гледају једни у друге, испитујући се међусобно поледима. А глумци се мешају са публиком, граница између њих нема, сви су увучени у процес истраживања пакла цивилизације, односно живота у нашем апсурдном, милитаризованом, бирократизованом, дехуманизованом свету. Ипак, у представи се наслућује могућност алтернативе, успостављања бољег друштва, кроз низ потетских сцена: укључивање групе девојчица на ролерима, засипање цвећем непомичног тела Јозефа К, емитовање Ленонове песме „Imagine“ у потпуном мраку итд. Ове сцене представљају контрастежу насиљу и тако дају веру у постојање бољег света, утопије за коју има смисла борити се.

Ана Тасић

ДАНАС НА ФЕСТИВАЛУ

петак 20. април 2012.

11 сати -

Народно позориште Кикинда

По мотивима дела Френка Баума
ЧАРОбЊАК ИЗ ОЗА

Дечије позориште Суботица;

Режија: Ференц Петер

Драматургија: Литваи Корнелија

Музика: Бунфорд Габор

Сценографија: Сарапка Тибор

Костими: Ерика К.Јанович

Кореограф: Лацко Балинт

Корепетитор: Немеш Нађ Анита

ИГРАЈУ:

ФридрикГертруд

Гал Елвира

Буданов С.Марта

Сич Хајналка

Вереш Имелда

Ваго Кристак.г.

Грегуш Залан

Кало Бела

Кочиш Ендре

Слобода Тибор

18.30 сати - **Позоришни клуб**

**ПРОМОЦИЈА ИЗДАЊА
СТЕРИЈИНОГ ПОЗОРЈА**

**Светисла Јованов „Јунак и судбина“
и Иван Меденица „Класика и њене маске“.** Говоре Мирослав Мики Радоњић, извршни директор Стеријиног позорја, Светислав Јованов и Милош Латиновић.

20 сати -

Народно позориште Кикинда

Инспирисано А.П. Чеховом

ПОВОДОМ ГАЛЕБА

Позориште младих, Нови Сад

Режија и обликовање документарног материјала: Борис Лијешевић

Музика: Александар Костић

Драматург: Бранко Димитријевић

Асистенти редитеља: Душан Ма-

мула, Миа Кнежевић, Момчило

Миљковић

ИГРАЈУ:

Дејан Шарковић

Драган Зорић

Ервин Хаџимуретезић

Иван Ђурић

Јелица Глигорин

Марија Митровић

Неда Даниловић

Саша Латиновић

Саша Стојковић

Славица Вучетић

Слободан Нинковић

Вера Хрћан Остојић

Зоран Андрејин

Инспцијент и суфлер: Олга Јовановић

Превоз за Нови Сад

Организатор је обезбедио превоз за све заинтересоване, који би да погледају представу из такмичарског дела која се не игра на сцени кикиндског позоришта - "Сеобе" Милоша Црњанског, у режији Виде Огњеновић. Аутобус, или два (ако буде потребно) кренуће за Нови Сад у суботу (сутра), у 9.30 сати, испред школе "Ђура Јакшић", а укупна цена превоза и улазнице за представу биће 800 динара. Заинтересовани могу да се пријаве на телефон Народног позоришта у Кикинди: 22-638.

Отказана представа

Представа "Павиљони" студената четврте године глуме Академије уметности у Новом Саду, најављена данас за 17 часова, отказана је због болести глумца.

Обрадовали смо се селекцији

Први пут у дужем периоду, публика Фестивала професионалних позоришта Војводине имала је прилике да гледа представу Сцене професионалног позоришта на румунском у Војводини, која ради при Народном позоришту „Стерија“ из Вршца. Мала глумачка екипа извела је Кафкин „Процес“ у режији Боре Драшковића, који је потписао и драматизацију и сценографију комада. Главну женску улогу, девојку Лену, играла је Отилија Пескарију, која је за „Билтен“ представила позориште у ком ради. - Сцена на румунском, засад, ради при позоришту „Стерија“, али се надамо да ће ускоро постати самостално и да ће добити своје име. Иако се све чешће говори о томе, реализација се, нажалост, одлаже, јер увек има нешто прече. Наш ансамбл чине глумци којима то није основна професија, већ раде и друге послове. Само неколицина има срећу да је запослена у „Стерији“ и ради и за сцену на српском језику, док други имају друга занимања. Ја, на пример, радим на телевизији „Банат“ као водитељка информативног програма и преводилац. У таквим околностима врло је тешко одржати сцену у животу. Због тога сцена на румунском често ангажује професионалне глумце из Румуније, како је то било и у представи „Процес“.

Како се финансира сцена на румунском?

- Наше позориште финансира се највише од стране Покрајинског секретаријата за културу и информисање, али и по пројектима. Не-

тада сам од редитеља добила велику подршку и охрабрење да наставим да се бавим глумом. Завршила сам учитељски факултет и нисам била сасвим уверена да могу да поставим глумицу. Захваљујући његовој подршци, наставила сам да учим глумачки занат и у другој представи коју је он режирао. Била је то „Електра“ Данила Киша, а након тога ево ме и у представи „Процес“. Радећи са Бором Драшковићем, у ствари, имам осећај да по-

ставе, а одлазила задовољна. Посебно признање нам је чињеница да је жири фестивала „Јоаким Вујић“ у Крагујевцу дошао у Вршац како би нашу представу гледао у атријуму музеја, јер је то аутентичан простор. Плашили смо се да у неком новом простору, то не би била иста представа.

У „Процесу“ се појављује и група деце, девојчица. Је ли то нека нова мала школа глуме?

- Не, то су девојчице из вршачких основних школа. Од самог почетка су вежбале са нама, али нису одмах присуствовале читавој представи. Међутим, воле да долазе у позориште и саме су тражиле да буду на целој представи. Уколико наша румунска сцена добије своју праву форму, надам се да ће почети увођење младих у позориште, јер ће имати сигурност и неће то доживљавати смао као хоби.

Учешће на овом фестивалу је велико признање за ваш ансамбл. Када сте последњи пут били на неком фестивалу?

- Обрадовали смо се селекцији. Иначе, увек се обрадујемо гостовањима, јер волимо да нас оцењује друга публика. Свако мишљење, свака критика је врло важна. Када би стизале само похвале, ту онда нешто не би било у реду. Учествујемо на фестивалима и где год се такмичимо, освојимо неку награду, било за глуму, сценографију, режију... Увек се нађе новац за гостовања, мора да се нађе, јер се ионако троши за разне глупости. Гостовали смо и у Румунији, у Прагу, наступали смо и у Србији. Пре две недеље играли смо у Београду.

Какви су планови?

- Чекамо следећи пројекат и од тога ко ће га водити зависиће све остало.

РАДА ШЕГРТ

Велики Петре Крду

- Отишао је изненада и брзо. За свега три сата. Увече је бициклом отишао кући из позоришта. Ујутро му је позлило. Хитна помоћ га је превезла у болницу. После три сата је преминуо. Много нам недостаје. И вечерас у Кикинди мислила сам на њега. Он је први Јозеф К. који је отишао. Прошле године смо радили представу о њему. Текст је, по његовим песмама, написала Сања Домазет. Иако она до тада није гледала наш „Процес“, у тексту има Кафке и питања: "Шта сам ја – Јозеф К". Петре је био човек који није хтео да буде део система, он је јасно и до краја веровао у своје идеале и за њих се борио. Носио их је храбро, борио се против зависти, лицемерја. Био је предан и одан. Ништа није радио само ради тога да би се другима свидело. Бирао је озбиљне пројекте, редитеље, сараднике, глумце. Његов допринос развоју румунске културе је немерљив. Нажалост, више похвала му се одаје сада када га нема, него док је био жив – сетно је испричала Отилија Пескарију.

мамо сталне, наменске дотације из локалног буџета општине Вршац. Годишње припремимо две премијере за малу сцену. Сваки пројекат се припрема врло озбиљно, поштујући договорене рокове, обавезе према сваком сараднику, јер морамо оправдати новац који смо добили по пројекту. Сваки редитељ мора окупити екипу која је прилагодљива свим осталим учесницима процеса.

Колико сте ви у позоришту?

- Већ пет година сам у позоришту. Имала сам велику срећу, јер сам своју прву представу радила са Бором Драшковићем, што је за мене, у ствари, била велика школа глуме. Припремали смо Јонесков комад „Плеј“ и

хађам глумачку академију, само што прво учим практични део, а потом теоријски, док је на класичним студијама обрнуто.

„Електру“ сте изводили у атријуму вршачког музеја.

- Редитељ Драшковић сваки пут покушава да нас глумце искористи максимално, да простор искористи максимално и да Вршац искористи максимално. Да, за ту представу је пажљиво одабрао простор и то је било врло необично најпре за нас, а онда и за гледаоце. Ми смо се брзо прилагодили и договорили да ћемо играти, чак и ако падне снег. Били смо храбри, јер је и он то био. Публика је с великом радозналешћу долазила на пред-

Мимо сцене “бежимо” једни од других

Младог суботичког глумца Арпада Месароша публика је најпре видела у уторак увече, у улози Марка Антонија, у представи “Јулије Цезар”. Следећи вечери, у представи “Догс енд драгз”, играо је два лика, био је Арпад и Меси. Занимљиво је да је у првој представи Месарош играо драмски текст на српском, који није његов матерњи језик, а у другој, која има карактеристике документаризма, бурлеске, немог филма, монодраме, кабареа и мјузикла, ликове из савременог, свакодневног живота тумачио је на матерњем, мађарском језику. Због тога је неминовно питање било коју улогу је било теже припремити, јер је за једну морао да учи и усавршава српски језик, а друга захтева много физичке спретности, енергије, па чак, и снаге.

- Већи изазов ми је, свакако, била улога Марка Антонија, јер је нисам играо на матерњем језику. Била је потребна баш велика концентрација да би мој сценски говор звучао природно, а не са акцентом и “шминкерски”. Више труда сам уложио припремајући улогу у “Јулију Цезару”, иако се можда чини да је “Догс енд драгз”, због физичких активности, тежа представа. Она јесте захтевна, али већу пажњу и концентрацију је захтевала улога Марка Антонија.

После гледања представе “Догс енд драгз” намеће се питање одакле глумци црпе толику енергију? Да ли и физички вежбаш, пошто твоја улога подразумева велику “улогу” и напор тела?

- Да, морамо да вежбамо. Већина нас глумци

маца из ове представе у позоришту “Деже Костолањи” се запослила 2006. године, када смо били на четвртој години академије. Увек смо се трудили да будемо у доброј физичкој кондицији и наш директор и редитељ Андраш Урбан ради такве представе да морамо да имамо добру психичку концентрацију, али морамо да будемо и у физичкој кондицији. Свако то постиже на свој начин. Сваког дана морамо физички да вежбамо сат, сат и по, а некада и два сата.

У једној сцени представе “Догс енд драгз”

висиш на сајли, са главом окренутом на доле! Колико је она физички напорна, а колико ризична и да ли, уопште, размишљаш о могућем ризику?

- Није та сцена толико тешка колико је застрашујућа. Пре представе увек пробавамо сајлу. Често нас двоје висимо на њој како би се уверили да неће попустити. Када висим изнад пода, у малом мозгу имам мали страх. Сцена носи велики ризик, па размишљам како би морао да држим руке и главу како се не бих поломио, уколико би, не дај Боже, дошло до пуцања сајле. То се, наравно, не може унапред увежбати, већ само размишљам о томе, али се надам да се то никада неће догодити.

Пошто на сцени међусобно веома добро комуницирате, да ли се и приватно дружите будући да сте генерацијски блиски?

- Имре Елек Микеш, Марта Береш и ја смо били на истој класи, Габор

Месарош је класа иза нас, а Кинга Мезеи је испред нас. Сви говоримо исти позоришни језик, па се добро разумемо и приватно дружимо. Чак повремено морамо да се удаљимо једни од других, да би задржали здрав однос. Зато повремено, мимо сцене, “бежимо” једни од других.

Помало је необично да се практично пред публиком дешава и промена костима, гардеробе. Да ли се пресвлачење тако одвија и када играте на матичној сцени и због чега је то тако?

- Редитељ Андраш Урбан воли такве представе где глумци читаво време остају пред очима публике и држе концентрацију, чак и када у одређеном тренутку нису директно у игри.

У припреми представе “Догс енд драгз” слушали сте аутентичне исповести оних који су имали искуство с дрогом. Да ли су најдраматичније моменте прећуткивали и да ли је то био простор да самостално градиш лик?

- Ја баш волим да идем у пакао. Теме ове представе су ме веома заинтригирале. Ња-вио сам Ференца Петера да ми исприча и оне најсочније детаље. Баш то ме је највише интересовало. Само његову животну причу сирово смо играли сат и по времена, али редитељ нас је лимитирао на максимално 40 минута за једну тему, тако да смо задржали најупечатљивије детаље. Признајем да сам чак пробао дрогу да бих имао што уверљивији доживљај како се осећа онај ко се дрогира. Али ја сам само пробао да би знао о чему причам и ту сам стао. Нисам прешао на другу страну, нити ми је то падало на памет. У проблему су они који не знају да стану.

РАДА ШЕГРТ

“Догс енд драгз” омиљена тинејџерима

Ваша представа се рекламира као комад за старије тинејџере и родитеље? Шта се дешава у Суботици, да ли тинејџери доводе родитеље да виде представу или родитељи доводе децу?

- Мислим да никада не иду заједно. Одвојено је гледају.

Представе позоришта “Деже Костолањи” у Суботици гледа и публика, нарочито млађа, која не говори мађарски језик. Да ли је “Догс енд драгз” једна од представа која у ваше позориште доводи такву публику?

- Апсолутно. Ова представа је омиљена тинејџерима, али и онима који су већ напунили 20 година. Немамо проблем с публиком. Увек играмо пред пуном салом.

За улогу Марка Антонија у представи “Јулије Цезар” учио си српски језик. Судећи по томе како сада добро говориш, нова улога ти не би била проблем ?

- Не би. Посебно што је код Шекспира све речено у стиху. Треба се прецизно држати дужине акцента и прецизно се изражавати. Много би ми лакше било говорити и играти неки савремени драмски текст на српском језику.

Има ли понуда?

- Засад не.

Да ли ти је лик Марка Антонија донео популарност код младе, женске публике у Суботици?

- Не бих о томе...(смех)...

ОКРУГЛИ СТО: „ПРОЦЕС“

Кад систем кроји судбину

Били смо сведоци у процесу – речи су којима је Милош Латинковић отворио Округли сто о представи „Процес“, која је за њега изгледала још жешће и моћније него на Вршачкој позоришној јесени, где је први пут видео рад Боре Драшковића и глумца Румунског позоришта у Војводини на познатом Кафкином тексту. Латинковић је упитао да ли је проблем разорити систем, да ли тако копамо сами себи гроб. Редитељ Боро Драшковић је одговорио да је један од задатака уметности да се побуне, да не прихвати систем. За њега је сваки човек Јозеф К. И сваки је разапет на крсту, како је обликована позорница и сценска игра у представи.

- Оптимиста сам и волим живот, али првобитни

грех нас прати целог живота – рекао је Драшковић, додавши да ако се човек не буну онда све постаје Канторов „Мртви разред“.

Румунско позориште из Вршца Боро Драшковић је назвао позориштем у рађању које расте из представе у представи.

Јозефа К. тумачио је гост из Румуније, Адриан Корек, који је, упитан како осећа и доживљава свој лик у представи, одговорио да су му поред помоћи редитеља, креацији допринеле успомене и приче из комунистичког периода. Корек је признао да је улога тешка, јер цео роман стаје у сат, а преласци су у континуитету, па за њега нема изласка са сцене.

Отилија Пескарију, која у представи игра више

ликова, објаснила је да за њу то није ништа ново, јер ансамбл позоришта броји свега седам глумаца, па је та ситуација уобичајена. На тему представе, улоге женских ликова као, рекла је да је женама тешко рећи не, као што Адам није успео да одбије јабуку.

Између осталих, за реч се јавио редитељ Борис Лијешевић, којем је Боро Драшковић био професор. Лијешевић је изразио срећу и привилегију што му је предавао човек који пола века прави бескомпромисне представе. За њега је ритам, сценографија, емоција, унутрашњи пејзаж јунака, који је страдање. Честитавши свима за изузетан рад у сложеној структури, Лијешевић је навео и то да „Процес“ оповргава стару сентенцу да је карактер судбина. Он би пре рекао да судбину кроји систем, а не карактер, са чим се на крају сложио и Боро Драшковић.

ПРАТЕЋИ ПРОГРАМ

Промоција издања Позоришног музеја Војводине

Театар покрета Јозефа Нађа" Милана Мађарева, "Пера Добриновић" Весне Крчмар, "Милка Гргурова" Душана Михајловића, издања су Позоришног музеја која су промовисана јуче у оквиру

праатећег програма 62. фестивала професионалних позоришта у Кикинди.

Милан Мађарев је, између осталог, говорио о томе колико је тешко ући у свет у којем се Нађ креће тако суверено. Испричао је и једну анегдоту, како је, истражујући за књигу врло мало провео времена са самим Нађом, а и током њега више је говорио сам.

- Говорити о највећем глумцу Србије је велика част, али и обавеза - почела је своје излагање Весна Крчмар, до краја предочивши да је књига дуго припремана и да воли да је сматра отвореном књигом о глуми, иако је до језгра глумца и његове вештине тешко долази.

Театролог Зоран Т. Јовановић о рукопису посвећеном глумици Милки Гргуров саопштио је да припада Душану Михајловићу и да је 40 година чекао на објављивање. За разлику од Пера Добриновића који је имао

чак и "глумачку привилегију" да умре на сцени, Милка Гргуров је умрла засборављена и изолована, а била је члан првог ансамбла Српског народног позоришта и водећа глумица романтичарског репертоара.

Јовановић је напоменуо да у нашој театрологији има још доста рупа, јер Србија још увек нема научну институцију посвећену позоришној уметности.

Уредница издања Ивана Кочи похвалила се да Позоришни музеј Војводине од 2003. реализује пројекат очувања и развоја културне баштине посвећене театру, који окупља веома релевантне кадрове.

ОКРУГЛИ СТО: „АСКА И ВУК“

Повратак вере у уметност

Фестивалски искорак у Бачку, како је водитељ Округлог стола Милош Латинковић назвао јучерашње гостовање Народном позоришту/ казалишту/ Непсинхаз у Суботици где је изведена представа „Аска и вук“, рађена према мотивима познате приповетке Иве Андрића, у режији Ђерђа Херњака, уродио је плодом. Необична поставка приче о особењаштву и могућностима одрастања, окарактерисао је представу Латинковић, а њен редитељ је открио да су тежили томе да је не гледају само пубертетлије, него целе породице.

Основна идеја представе је вера у себе, а Херњак каже да Аска тако не успева сама да се промени, него мења и вука који на крају умире. Заправо, за Херњака се Аска и вук надограђују у сложеном међусобном односу.

Питајући се о вери у уметност, мотиву који се често понавља у великим делима, водитељ Округ-

лог стола је добио одговор од Чиле Памер, младе глумице која тумачи насловну улогу у представи. Она је рекла да јој ту веру потврђује то што је чула да једна млада девојка потпуно види себе у лику који игра. Андор Ковач Немеш који тумачи Вука, рекао је да су покушали да извуку мало добра које је као хепиенд, траје кратко на спрам свог зла којим смо окружени.

Театролог Мирослав Мики Радоњић је честитао актерима, похваливши репертоарски потез, редитељску актуелизацију и енергију ансамбла. Костимографкиња и сценографкиња Илдико Бала је рекла да из представе зрачи љубав према деци. Моника Пешиц, глумица Дrame на мађарском која је радила костиме, на питање Милоша Латинковића о искорак у савременост, предочила је да је пратила редитељску концепцију, али да је у рад уносила и личне слике из детињства током којег је обојавала Андрићеву приповетку.

СУТРА НА ФЕСТИВАЛУ

12 сати - *СНП Нови Сад*

Према роману Милоша Црњанског СЕОБЕ Српско народно позориште, Нови Сад; Драматизација и режија Вида Огњеновић

20 сати - *Народно позориште Кикинда*

Петер Вајс *MARAT THE SADE*

Новосадско позориште Ујвидеки синхаз

Режија: Андраш Урбан

Билтен

Издавач:

Народно позориште Кикинда

За издавача: Бране Маријановић

Уредник Билтена: Игор Бурић

Пишу: Рада Шегрт и Убава Ђого

Фото: Аладин Бакхит, архива

Заједнице професионалних позоришта Војводине и архива Кикиндских

Арт директорка: Мила Меланк

Дизајн и прелом: Мирослав Драгин

Тираж: 300

Штампа: МираГраф, Кикинда